

2019-06-05

TJÄNSTESKRIVELSE
MSN 2019/34

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden

Förslag angående namnet Orminge centrum

Medborgarförslag den 4 mars 2019

Förslag till beslut

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden avslår medborgarförslaget.

Sammanfattning

Ett medborgarförslag har inkommit den 4 mars 2019 som gäller förslag till en ändring av namnet *Orminge centrum*. Syftet skulle vara att i samband med satsningen på Orminge centrum, ge det lokala centrumet ett nytt namn för att komma till rätta med dess dåliga rykte och att på så sätt ge området bättre renommé.

Enligt Kulturmiljölagen 1 kap §4 ska hävdvunna ortnamn inte ändras utan starka skäl. Orminge centrum bedöms vara ett hävdvunnet namn. När det gäller Orminge som bebyggelsenamn (västra, östra Orminge och Orminge centrum) och som ”traktnamn” är det registrerat av Lantmäterimyndigheten. Det innebär att Lantmäterimyndigheten är ytterst beslutande myndighet för namnet.

I dagsläget har flera lokala föreningar och företag namn, konstruerade utifrån ortnamnet ”Orminge”. Samtliga fastigheter i Orminge liksom Orminge centrum har det administrativa traktnamnet, dvs fastighetsbeteckningen konstruerad med namnet ”Orminge”. Ett byte av namnet Orminge centrum skulle därmed ge stora konsekvenser för det lokala föreningslivet och de lokala verksamhetsutövarna. Det bedöms även utifrån lokaliseringssynpunkt vara lämpligast att det lokala centrumet har ett namn som överensstämmer med trakten i övrigt. I samband med det planarbete som genomförs planeras för nya bostäder, nya verksamheter liksom nya platsbildningar som sammantaget kommer bidra till att skapa ett levande lokalt centrum.

Förslagen i medborgarförslaget

Ett medborgarförslag har inkommit den 4 mars 2019 från [personuppgift borttagen] (se bilaga 1 till tjänsteskrivelsen). Avsikten är att föreslå en namnändring av Orminge centrum. Medborgaren framhåller att namnet Orminge och Orminge centrum har ett dåligt rykte och att kommunen i samband med satsningen på Orminge centrum borde passa på att byta namn på centrumet för att förbättra områdets renommé. De alternativa namn som föreslås är *Boo Centrum* eller *Saltsjö Boo Centrum*.

Planenhetens utredning och bedömning

Orminge centrum är ett lokalt centrum i Boo. För att omvandla och utveckla Orminge centrum har ett programförslag tagits fram. Programförslaget medger att centrumområdet förtätas med ny bebyggelse som inrymmer bostäder, förskolor, parkering, bussterminal, handel, kontor, fritid och kultur. Programförslaget utgår från att centrumområdet behålls och fortsatt erbjuder ett varierat utbud av handel och service. Det planarbete som genomförs kommer att bidra till att skapa ett levande lokalt centrum.

Namnet Orminge är väldigt gammalt och kan härledas till forntiden. Den äldsta administrativa indelningen gav namnet Orminge fjärding åt den del av Värmdö skeppslag som ungefär omfattade nuvarande Boo och utgörs av de gamla öarna Hargsö och Ormingelandet. I skrift finns namnet belagt sedan 1200-talet när kung Magnus ("Ladulås") donerar det skogrika Orminge till två klosterstiftelser i Stockholm att bruka till virke och vedbrand. Bebyggelsen Orminge har alltså fått sitt namn efter Ormingelandet. Den senaste ortnamnsforskningen gör gällande att förleden "Orm" utgör det vanliga ordet orm (med dess nuvarande betydelse), sannolikt som del av ett ortnamn, t.ex. ett Ormö. Därefter har ortnamnet utvecklats i två steg: Personer bosatta på Ormö kallades ormingar. Till inbyggarbeteckningen ormingar bildades ett nytt ortnamn, i nutida form Orminge.

Under 1600-talet delades i stort sett hela Orminge fjärding med torp och gårdar mellan säterierna Boo, Kummelnäs och Velamsund. 1800-talets administrativa reformer stadfäste namnet Boo för kommun och församling och namnet Orminge föll ur bruk.

I samband med områdets planmässiga utveckling under 1960-talet i syfte att skapa ett lokalt centrum, diskuterades namnfrågan. Det nya kommundelscentrumet kallades i planhandlingarna initialt för "Skarpnäs centrum". Men med anledning av förväxlingar mellan Skarpnäs i Boo och Skarpnäck i sydöstra Stockholm lyfte dåvarande byggnadsnämnd ett behov av att byta namn, och framställde en önskan om att använda ett namn med en historisk anknytning. År 1965 beslutades det att Skarpnäsområdet skulle få namnet Orminge. Det gamla namnet kom på så sätt åter i bruk, men med en ny innebörd. Genom att ge den nya centrumanläggningen namnet "Orminge" verkade man dessutom för att det gamla namnet inte skulle falla ur glömska.

Idag utgör "Orminge" traktnamn för områdets fastigheter, och "Orminge centrum" betecknar just områdets centrala punkt. Orminge är ett väl etablerat namn och såväl lokala föreningar som företag har namn som bildats med ortnamnet. I området finns vägar och platser uppkallade efter det lokala centrumets namn.

Kulturmiljölagens 1 kap §4 är en hänsynsparagraf. Där står att god ortnamnsred ska iaktas vid statlig och kommunal verksamhet. Det innebär att hävdvunna ortnamn inte ska ändras utan starka skäl. Namnet Orminge kan härledas till forntiden och bedöms som hävdvunnet. Namnet "Orminge centrum" är konstruerat från det ursprungliga namnet "Orminge". Efterleden markerar att det handlar om centralorten i trakten Orminge. Namnet Orminge

centrum har varit i bruk sedan 1965. Enligt en muntlig uppgift från Lantmäteriets ortnamnsexpert, Lennart Dehlin, bör namn som använts i cirka 50 år anses som hävdvunna. Namnet "Orminge centrum" har använts som namn på det lokala centrumet i 54 år, och bör därför som sådant betraktas som hävdvunnet.

När det gäller Orminge som bebyggelsenamn (västra, östra Orminge och Orminge centrum) och som "traktnamn" är det registrerat av Lantmäterimyndigheten. Det innebär att Lantmäterimyndigheten är beslutande myndighet för namnet. En eventuell ändring av namnet Orminge eller Orminge centrum kan därmed inte beslutas av kommunen.

I dagsläget har flera lokala föreningar och företag namn, konstruerade utifrån ortnamnet "Orminge". Samtliga fastigheter i Orminge liksom Orminge centrum har det administrativa traktnamnet, dvs fastighetsbeteckningen konstruerad med namnet "Orminge". Ett byte av namnet Orminge centrum skulle därmed ge stora konsekvenser för det lokala föreningslivet och de lokala verksamhetsutövarna. Det bedöms även utifrån lokaliseringssynpunkt vara lämpligast att det lokala centrumet har ett namn som överensstämmer med trakten i övrigt.

Ekonomiska konsekvenser

Förslaget till beslut innebär inga ekonomiska konsekvenser för kommunen.

Konsekvenser för barn

Förslaget till beslut innebär inga konsekvenser för barn.

Bilagor

Bilaga 1. Medborgarförslag daterad 4 mars 2019

Angela Jonasson
Biträdande planchef
Planenheten

Niss Maria Legars
Kommunantikvarie
Planenheten